

“El nou Estatut de Catalunya ha d'incloure el concert econòmic”

Guillem López i Casasnovas (Ciutadella de Menorca, 1955) és catedràtic d'Economia a la UPF i doctor en Economia Pública per la Universitat de York. Com a especialista en hisenda pública, i sobretot en l'àmbit del federalisme fiscal, la despesa social i l'economia de la salut, és autor de treballs de finançament autonòmic i balança fiscal de Catalunya amb l'administració estatal.

Podria fer un balanç de la situació actual del finançament autonòmic de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears?

—Les tres comunitats comparteixen una situació comuna d'insuficiència financera, sense disposar d'un volum d'ingressos suficient per fer front a les creixents demandes socials dels seus habitants pel que fa a la seva despesa corrent, ni d'un volum d'inversions en infraestructures en correspondència amb el seu nivell de desenvolupament. Això es reflecteix en el fet que la seva balança fiscal amb l'administració estatal és negativa (els seus habitants paguen uns impostos superiors a la despesa que efectua l'estat espanyol en els seus territoris). Més enllà d'aquest tret, cadascuna té determinades especificitats, de segon nivell.

—Creu que aquesta situació del finançament autonòmic representa un problema greu per a les possibilitats de desenvolupament econòmic d'aquests territoris?

—Sí, sense cap mena de dubte. Hem de tenir present que els governs d'aquests territoris han de fer front a una despesa corrent per finançar la despesa social (sanitat, educació o atenció a les persones grans) cada vegada més gran, amb uns recursos prou limitats. Es troben així en un terrible atzucac: endeutar-se per fer front a la despesa ordinària (cosa que és contrària al sentit comú, a l'ortodòxia econòmica i al pacte d'estabilitat pressupostària de

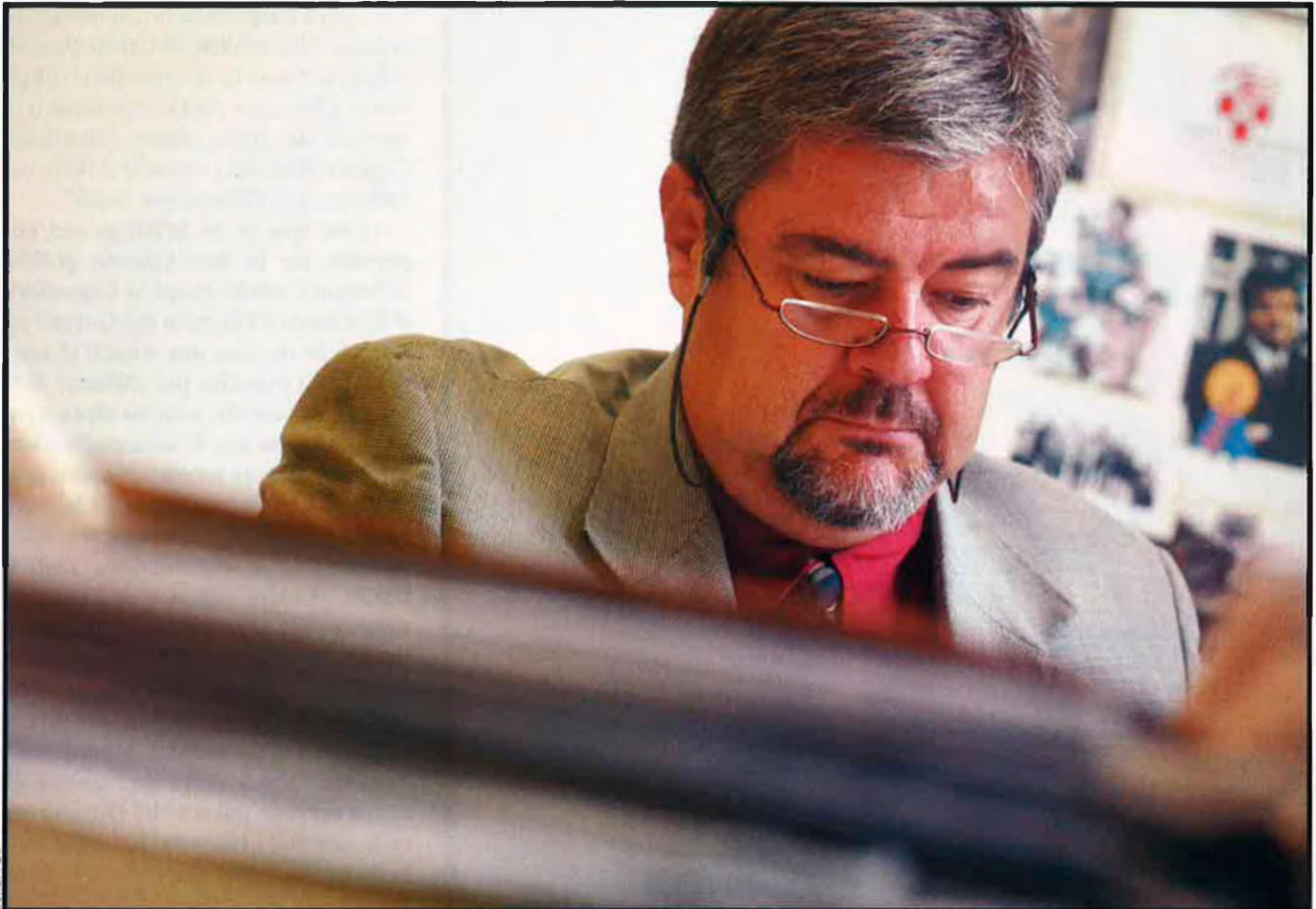
les administracions públiques), incrementar impostos, copagaments, etc. (en un context ja de dèficit fiscal), reduir el finançament públic de les seves despeses (cosa que la gent no entén) o, alternativament, efectuant menys inversions en infraestructures productives (la qual cosa pot comportar un menor dinamisme de les seves economies). Aquesta precarietat provoca descontentament en la població, ja que les sospites de mala gestió dels governs autonòmics es confonen amb la insuficiència del finançament de l'estat.

—El Govern tripartit de Catalunya ha establert un recàrrec sobre la benzina per fer front al creixent dèficit sanitari, i també s'ha plantejat el copagament en alguns serveis sanitaris. No creu que aquestes mesures no serien necessàries si el dèficit fiscal de Catalunya fos menys elevat?

—És clar que no serien necessàries. Hem de pensar que en l'àmbit sanitari, si s'apliquessin totes les mesures que s'han proposat en els darrers mesos a Catalunya (recàrrec sobre la benzina, que ja és efectiu, i el copagament d'alguns serveis sanitaris), els recursos que es generarien previsiblement no superarien el 5% del dèficit fiscal anual de Catalunya amb l'estat.

—La situació de Catalunya (enorme dèficit fiscal) també es dona en altres regions europees?

—No, de cap manera. Un dèficit fiscal com el català, que se situa de manera continuada entre el 8 i el 12% de la seva producció anual, no es dona ni

"El concert hauria de preveure una aportació de recursos de Catalunya a l'estat espanyol per fer front als serveis que l'estat presti a Catalunya, i també hauria de preveure una transferència de recursos en concepte de solidaritat amb els territoris menys desenvolupats de l'estat."

tan sols en les regions italianes més riques ni tampoc en els *landers* alemanys amb una renda per habitant més alta. I tot per un concepte de solidaritat territorial que no fa justícia als problemes d'equitat personal (interns a les comunitats), que és el realment important.

—Creu que Catalunya ha de negociar amb l'estat conjuntament amb la resta d'autonomies (*"café para todos"*) o s'hauria d'establir un sistema de negociació bilateral amb el Govern estatal?

—Precisament molts dels problemes del finançament català i de la dificultat de fer efectiva la voluntat d'autogovern de Catalunya provenen del fet que les solucions que es proposen per a Catalunya i des d'aquesta sembla que hagin de ser homologables per a la resta de comunitats autònomes de règim comú, en una aparença que totes les

comunitats són iguals en la seva història, voluntat i capacitat d'autogovern. Per tant, l'equilibri de relacions entre Catalunya i l'estat espanyol passa al meu entendre per la asimetria d'una negociació bilateral amb el Govern de l'estat.

També crec que en els acords del Tinent s'hauria d'haver fet més èmfasi en aquest tema a l'hora de prioritzar-ne els distints apartats.

"Un dèficit fiscal com el català no es dona ni a les regions italianes més riques"

—Què opina del "federalisme asimètric" defensat per alguns destacats dirigents socialistes catalans?

—Seria, com deia abans, una via de reconeixement per afavorir una relació bilateral entre Catalunya i l'estat espanyol.

Això no obstant, no crec que el PSC, malgrat les declaracions d'alguns dels seus dirigents, estigui d'acord a defensar l'anomenat "federalisme asimètric". Una cosa són les paraules i l'altra són els fets, i la realitat, en la meua opinió, és que els socialistes catalans no validen a la pràctica aquesta via.

—Com creu que s'hauria de tenir en compte el finançament en el nou Estatut de Catalunya? És partidari del concert? I, en cas afirmatiu, en quins termes?

—És clar que sóc partidari del concert, perquè permetria el reconeixement de la sobirania fiscal de Catalu-

JORDI PONS

"ERC no va estar a l'altura de les promeses fetes al seu electorat en els aspectes relacionats amb el finançament. Tot pacte és fruit d'una negociació en què totes les parts han de cedir."

"És un privilegi que Castells ocupi la Conselleria d'Economia i Finances"

nya, trencaria amb el sistema de negociació basat en la coartada de la generalització a 15 (que per reducció a l'absurd invalida la nostra autonomia) i trencaria la poca capacitat financera, tant per fer polítiques que afecten el benestar de la gent directament, com indirectament per la competitivitat i dinamització de l'economia catalana.

El concert hauria de preveure certament una aportació de recursos de Catalunya a l'estat espanyol per fer front als serveis que l'estat presti a Catalunya, i també hauria de preveure una transferència de recursos, concreta i limitada en el temps i en la seva aplicació, en concepte de solidaritat amb els territoris menys desenvolupats de l'estat espanyol.

—Alguns analistes han defensat que Catalunya hauria de rebre de l'estat segons la seva població i aportar-hi segons de la seva renda. Quina opinió us mereix aquesta proposta?

—En principi, no m'agrada, perquè, en primer lloc, no soluciona els problemes d'insuficiència financera que pateix Catalunya en l'actualitat. Però sobretot perquè vincula el finançament a la prestació mitjana estatal, la qual cosa és contrària a l'autonomia financera reclamada, i no es basa en cap criteri conegut d'equitat: per què no inversament proporcional a la renda?; per què en inversió i no en despesa ordinària? Els mecanismes d'anivellament explícits són superiors en democràcia a aquestes regles burdes.

—Com a integrant de la Comissió Mixta Estat – Generalitat de Catalunya, com jutjeu l'actuació de la Conselleria d'Economia i Finances del Govern tripartit en matèria de finançament autonòmic? Creu que de la seva actuació es derivaran millores en el finançament català?

—Crec que és un privilegi que una persona de la intel·ligència política d'Antoni Castells ocupi la Conselleria d'Economia i Finances del Govern català en la mesura que manté el compromís de treballar per millorar el finançament català. Això no obstant, no hem d'oblidar que la seva gestió s'emmarca dins de les coordinades polítiques del PSC, partit que, en la meua opinió, no té ben resoltes les seves vinculacions i dependències amb el PSOE. També penso que l'actuació del conseller d'Economia i Finances pot permetre obtenir millores graduals que s'assemblaran a les aconseguides per CiU en la seva política de "peix al cove", ara d'un Govern estatal amic. Per això caldrà veure què pensen els altres socis de govern del tripartit català, que tan crítics havien estat amb la tasca efectuada per CiU en la justificació del gradualisme i del constant regateig. La presentació recent dels pressupostos de l'estat ens dona ja algunes pistes de l'escenari comentat.

—Com valora els acords del Tinell en matèria de finançament autonòmic?

—ERC no va estar a l'altura de les promeses fetes al seu electorat en els aspectes relacionats amb el finançament autonòmic. No oblidem, però, que tot pacte és fruit d'una negociació en què totes les parts han de cedir una mica per arribar a una solució acceptable per tots. Això a banda, no puc deixar de dir que els acords del Tinell en matèria de finançament autonòmic són confusos, ja que segons la part que es llegeixi, la conclusió a la qual s'arriba pot ser molt diferent. Així doncs, els fets donaran i treuran raons. No sóc optimista, tot i que encara no he perdut l'esperança.

*Jordi Pons
Ramon Tremosa
Professors de la Universitat
de Barcelona*